

SVOBODA

LIST KOMUNISTŮ A SYMPATIZUJÍCÍCH OKRESU Kladno
NOVINY STOLETÉ POKROKOVÉ TRADICE

Ročník CXXXIII
31. července 2024
6. srpna 2024

30

Ursula von der Leyen naši podporu nemá a nikdy neměla!

Daný směr si kazit nedáme! Takový signál by zřejmě použil premiér Fiala, kdyby měl komentovat výsledek jednání o pozici předsedy (v tomto případě předsedkyně) Evropské komise. Výsledek politického handlu v novém Evropském parlamentu spěje totiž k tomu, že Ursula von der Leyen stane v čele Evropské komise na dalších pět let. Navzdory celoevropským protestům vůči politice, kterou reprezentovala. Navzdory závažným podezřením souvisejícím s covidovými zakázkami. Navzdory klesající konkurenceschopnosti celé EU. Navzdory tomu, že z mírového projektu udělala nástroj na nákupy zbraní. Navzdory tisíci a jednomu argumentu, bude politika této „dámy“ z Německa pokračovat. To v důsledku znamená jediné – plivanec do tváře všem, kdo si přáli změnu, ale i všem pracujícím a lidem, kteří se nenarodili se zlatou lžičkou v ústech, protože politiku Leyenové a její koalice už brzy tito všichni pocítí ve svých peněženkách. Což Ursulu von der Leyen – ani ty, co ji podporují – ale určitě netrápí... Vést Evropskou komisi nemůže osoba, která je prošetřovaná evropskou prokuraturou ve věci „Pfizergate“. Vést Evropskou komisi nemůže osoba, která dosud neodtajnila své SMS zprávy s šéfem farmaceutického gigantu Pfizer ve věci největší zakázky na léky v historii, sjednané tak, že její podmínky byly nepřiměřeně výhodné pro Pfizer a velmi nevýhodné pro EU i členské státy. Osoba s takovou historií by neměla být připuštěna k žádné veřejné funkci, natož k řízení Komise. Ursula a její Komise neměla podporu Kateřiny Konečné v roce 2019 (na rozdíl od europoslanců za KDU-ČSL, TOP09, STAN, SOCDEM a ANO2011) a nebude ji mít od ní a Ondřeje Dostála ani nyní. Zřejmě nás čeká pět let arogance moci, pokrytectví, zbrojení, nálepkování a zdražování života občanů žijících v jednotlivých zemích Evropské unie. Nelze se pak divit, že důvěra v EU a spokojenost s jejími orgány je setrvale nízká a občané ztrácí naději na jakoukoliv změnu. Ursula von der Leyen ani její povedená Komise od nás nedostane nic zadarmo. **Za české občany a jejich zájmy budeme bojovat, kde to jen půjde.** Kateřina Konečná a Ondřej Dostál, europoslanci

Co nás čeká?!

Začneme pro občany ne úplně dobrou zprávou. Od tohoto měsíce totiž řada z nás znovu odevzdá více peněz státu. Zákony platné od začátku července totiž vytáhnou z peněženek občanů řádově až tisíce korun ročně.

Jaké nové asociální změny pětidemoliční vlády tedy vstoupily v platnost? Jejich výčet přinesly v uplynulém týdnu Novinky a je jasné, že Fialova vláda znovu sáhne na peníze všem občanům. Jen namátkou – dvaatřicetinasobně zdražil poplatek za vybudování studny, důchodci přišli o státní příspěvek na penzijní spoření a ostatní si kvůli příspěvku musejí připlatit. S největší pravděpodobností občané zaplatí o více než 1 mld. korun na poplatcích České televizi a Českému rozhlasu, což je vzhledem k prokázané neobjektivitě ČT naprostá hanba.

Nejvíce si však připlatí ti, kdo chtějí na svém pozemku vybudovat studnu. Zatímco ještě v první polovině roku v takovém případě museli uhradit správní poplatek 300 korun, nově zaplatí 10 tisíc. Pětkrát více než dříve, konkrétně pět tisíc korun, také musí lidé nově zaplatit za povolení postavit garáž.

Novými zákony však vláda útočí také na hendikepované, kterým zvedla maximální cenu za služby o deset korun na hodinu, kdy nově klienti budou v mnoha případech hradit 165 místo dosavadních 155 korun.

Shrnuto podtrženo – chcete-li něco budovat, platte. Jste nejohroženější skupina, pro kterou je už nyní těžké vyjít? Platte! A vy všichni ostatní? Platte taky. Strategie vlády, jejíž premiér nám na začátku roku tvrdil, jak jsme z nejhoršího venku. I proto, že vláda neustále hledá způsoby, jak vytáhnout čím dál víc a víc peněz lidem z peněženek, u nás kupní síla výrazně klesá, zatímco ve všech okolních zemích roste.

To všechno se navíc odehrává v situaci, kdy dle průzkumů už nyní pětina lidí v České republice nemá na očekávaný výdaj nebo týdenní dovolenou pro všechny členy domácnosti a kdy materiálně deprivovaných lidí dle Českého statistického úřadu přibývá. Aktuálně jich je nejvíce za posledních šest let a počet těchto lidí, kteří nemají minimálně na pět ze třinácti základních životních položek, drasticky stoupá. Loni jich bylo 657,8 tisíce, což je o 162,9 tisíce více než rok předtím. Pro více než 6 % populace je tak problém pořídít si nový nábytek, jíst obden maso, nebo se alespoň jednou za měsíc setkat s přáteli či příbuznými. Nárůst počtu těchto lidí o 163 tisíc za loňský rok

další smutnou vizitkou Fialova vládnutí. Jen pro ilustraci, o jak vysoké číslo se jedná – je to nárůst o všechny obyvatele Olomouce a Mostu dohromady.

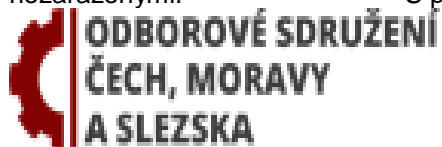
Brutální nespravedlnost současného kapitalistického uspořádání znovu odhalila nová svědectví z továrny jedné z nejluxusnějších značek Dior. Čtyřicetihodinové směny, spánek v továrně, nulové hygienické a zdravotní podmínky nevhodné 21. století. V takových podmínkách vyráběli ti nejchudší předměty pro ty nejbohatší. Otravné pracovní podmínky odhalila razie italských policistů v manufakturách Dioru. Podle čtyřiatřicetistránkového soudního dokumentu byli někteří dělníci, z nichž mnozí dorazili do Itálie ilegálně, nuceni spát ve výrobním závodě. To jim umožnilo vyrábět pro Dior nepřetržitě. Většina z nich neměla skutečnou pracovní smlouvu. Firmě tyto nelidské podmínky přinášely pohádkové zisky. Například v některých případech vyrábí Dior kabelku za v přepočtu 1335 korun, cena pro spotřebitele se ale zvyšuje jednapadesátkrát na 68 tisíc korun. Závěrem se asi hodí připomenout, že v této ekonomice chce náš ministr práce posilovat práva zaměstnavatelů na úkor zaměstnanců, aby v případě, kdy se vám pracovní podmínky nebudou líbit, bylo pro zaměstnavatele snazší vás vyhodit. V budoucnu možná i bez udání důvodu. Proč by taky ne, když kapitalismus evidentně funguje tak skvěle a zaměstnavatelé s více právy přeci kázrskem začnou být štedřejší. Ochrana práv zaměstnanců považuje STAČILO! i KSČM dlouhodobě za jednu ze svých hlavních programových priorit.

Proč jsme nezařazení europoslanci...

Ve druhé části se podíváme na dění v Evropském parlamentu. My, europoslanci zastupující vás, naše voliče, ve STAČILO! – Kateřina Konečná a Ondřej Dostál, máme po víc než měsíci od voleb do EP a turbulentním vývoji na poli frakcí stále jasný a zásadový postoj. Platí jasná pravidla, která jsme si řekli na začátku naší cesty za zastupováním zájmů českých občanů: Za prvé – rozhodně nevyměníme náš program, pro který nás lidé volili, za teplá místa. Za druhé – budeme jednat společně, nerozdělíme se. Kde bude jeden, bude zároveň i ten druhý.

Nejnadějněji to vypadalo s konzervativně levicovou frakcí, kterou začala skládat Sahara Wagenknechtová. Čekalo se mj. na rozhodnutí slovenského SMERu, který ovšem dal nakonec přednost socialistické frakci (S&D). Nová levicová frakce tedy nevznikla. Logicky se nám tudíž nabízela účast v rámci frakce Levice (The Left). S ní jsme se sice v některých otázkách (Green Deal, migrace) neshodovali ani v minulém období, nicméně na rozdíl od ostatních měla tu výhodu, že byla konfederální. Tedy to, že jste na věci měli jiný názor, nebylo důvodem ke kárání či vylučování. To se ovšem těmito volbami změnilo. Nemohli jsme podepsat politické prohlášení, v němž je posílení Green Dealu, migrace a v němž není dostatečně kladen důraz na mírovou politiku. Jednoznačně odmítáme vojenské řešení ukrajinského konfliktu a další posílání zbraní nakoupených za peníze, které pak chybí třeba ve zdravotnictví. V tuto chvíli tedy míříme mezi nezařazené poslance. Ano, je to pro nás limitující, ovšem v rámci neformální spolupráce – např. s těmi, kteří byli připraveni utvořit novou frakci – jsme připraveni hledat průniky a podávat návrhy tak, abychom naplnili co nejvíce z našeho volebního programu. Ten je postaven na **třech pilířích – důsledně mírové politice, zásadní obhajobě zájmů ČR (tedy méně Green Dealu i STOPka migraci nebo zrušení práva veta) a na sociální oblasti.**

Zaznamenala jsem též dotazy od mnohých, proč nevstoupíme do frakce Patrioti pro Evropu, v níž je například ANO Andreje Babiše. V první řadě bych chtěla říct, že to, že nejste součástí některé frakce neznamená, že nemůžete podporovat některé jejich návrhy. A rozhodně zvedneme ruku pokaždé, kdy to bude ve prospěch občanů naší země. Byť bychom se v některých otázkách zřejmě shodli (zrušení práva veta, Green Deal), nemohli jsme přejít rozdíly mezi levicí a pravicí. Např. v Patriotech pro Evropu strany v ní zastoupené hlasovaly pro likvidaci sociálních výdobytků. Zájmy nadnárodních korporací jim byly bližší než zájmy občanů. Jsou v ní také strany, které volaly po zrušení dekretů prezidenta Beneše. Diskutabilní je i jejich přístup k mírové politice – předseda Národního sdružení prosazuje zbraně pro Ukrajinu, portugalští »patrioti« zase mluví o boji Ruska proti Západu. O míru jinde ve světě není z jejich strany ani řeč... S těmito postoji se vlastenecká levice nemůže nikdy ztotožnit. I proto tedy se slovenským SMERem Roberta Fica v tuto chvíli zůstáváme mezi nezařazenými. S přáním hezkých letních dnů Kateřina Konečná

Odborové sdružení Čech, Moravy, Slezska vyjadřuje plnou podporu a solidaritu zaměstnancům letiště Václava Havla v Praze a základní organizaci Odborového svazu pozemní a letecké dopravy v jejich oprávněných mzdových požadavcích a jimi vyhlášené stávkové pohotovosti.

Situaci v zabezpečení provozu, odbavování cestujících a jejich zavazadel na pražském letišti Václava Havla vnímáme jako tristní a provozně neudržitelnou. Vnímáme i neudržitelné pracovní podmínky a minimální mzdové ohodnocení velké části zaměstnanců podílejících se na zabezpečení provozu letiště poměrně co jim nebyly vráceny příplatky přiznávané před covidovou epidemií. Vyjadřujeme přesvědčení, že ohodnocení zaměstnanců pohybujících se v dvanácti i šestnácti hodinových pracovních směnách s minimálním mzdovým ohodnocením nejsou odpovídající a ze strany zaměstnavatele se jedná o ekonomický nátlak na zaměstnance. Proto požadavky a základní organizace Odborového svazu pozemní a letecké dopravy o 8% mzdový nárůst a třináctý plat jsou i z našeho pohledu oprávněné. Nelze je jen nahradit jednorázovým benefitem ve výši 10 tisíc Kč. **Vyzýváme, aby své kolegy v jejich oprávněném boji za lepší mzdové podmínky podpořily také ostatní tři odborové organizace působící na letišti Václava Havla. Vzájemná podpora a solidarita je nezbytná k dosažení úspěšného výsledku.** V Praze 16. 07. 2024. Centrála OS ČMS

Kdy se dozvíme pravdu o masakru na Filozofické fakultě...?

S jistým sebezapřením jsem v poslední době četl vyjádření některých pozůstalých po obětech řádění hromadného vraha Kozáka na Filozofické fakultě UK.

Při čtení těchto vyjádření jsem si říkal, že z těchto lidí mluvím pochopitelně velkou bolest nad ztrátou blízkých. Prakticky jsem nepovažoval za možné, aby policie jako celek, především pak její řídicí složky, selhaly tak, jak to popisují někteří pozůstalí. A co je ještě vážnější, to je mlžení a lhaní, které se stalo v této kauze pracovním nástrojem vedení policie a ministerstva vnitra. Stejně však pravdu nezakryjí. V úterý se v MfD objevil na titulní a třetí straně článek pod názvem »Škola je čistá, vrah tam nemůže být«. S podtitulem »Nová zjištění o postupu policie před vražednou střelbou na Filozofické fakultě«. Autor tohoto významného článku, který trhá na kusy oponu dosud zakrývající celou nepodařenou operaci policejních složek, se opírá o několik materiálů a dokumentů z policejních spisů, které se mu podařilo získat, resp., jež »někdo« předal redakci MfD.

Pokud někdo předal tyto dokumenty, které uvádějí čtenáře-občany mnohem blíže a reálněji k pravdě a situaci, jež nastala na FF UK před hromadným vražděním, je možné očekávat, že se brzy objeví dokumenty další. A pak ještě další. A pak už opona úplně spadne. Nejsem policejním odborníkem a už vůbec ne odborníkem na řešení krizové situace, která nastala v osudný den na FF UK (ale kdo může říci, že takovou erudici vůbec má i v policejních složkách), ale od prvních hodin po strašlivém Kozákově činu jsem cítil, že některé věci nehrají. Tedy nehraje logika činů tak, jak byla zveřejňována a komentována policií a ministrem vnitra po ukončení policejní operace. Bylo mi od počátku jasné, že pokud byl hledán otcovrah, jehož chování bylo možné označit jako nevyzpytatelné, neměla se policie vydávat při jeho hledání pouze po jedné stopě. Je vlastně vrchol šlendriánu, popišme to zcela otevřeně, pokud operační důstojník vydá policistům z obvodního oddělení, kteří provedli rekonstrukci terénu nebo přesněji prohledali část hlavní budovy FF UK, zda tam není hledaný Kozák, pokyn k odchodu z budovy (tedy po zjištění, že jej tam nenašli). Policisté jednak neprovedli prohlídku celé hlavní budovy FF UK a už vůbec se nezabývali takovými místnostmi, jako jsou např. toalety, kde vrah Kozák hodinu a půl připravoval svůj čin hromadné vraždy.

Je neuvěřitelné, kolik času díky liknavosti policistů z obvodního oddělení, kteří ovšem nemají kvalifikaci na to, aby řešili podobné případy, vrah dostal. Vzbuzuje to otázku, proč operační důstojník alespoň ústně neprovedl rozsah a způsob prohlídky hlavní budovy FF UK. Díky tomuto zjištění se podle policejních dokumentů policie vydala po jediné stopě, a sice aby zastihla vraha Kozáka (ten už měl v tu chvíli na svědomí vraždu svého otce) v učebně FF UK v Celetné ulici č. 20, kam se podle schematického uvažování policie měl Kozák odebrat. Logika policie byla v tu chvíli opravdu zvláštní. Řešila kauzu otcovraha a předpokládala, že tento člověk si půjde v klidu a pohodě sednout na přednášku či cvičení na filozofické fakultě, kde studoval. Chápu, že nikoho asi v tu chvíli nemohlo napadnout, že Kozák si v několika týdnech před svým hrůzným činem opatřil celý arzenál zbraní, který pak nelibostně použil na FF UK vůči studentům i dalším, v tu chvíli přítomným osobám.

V článku v MfD se kupodivu nepíše o tom, že policie anebo výzvědné služby zcela selhaly v tom, že mladík, který se později stal otcovrahem a ještě o chvíli později hromadným vrahem, si mohl bez problémů pořídit celý arzenál zbraní. V prvních dnech po vraždě na FF jsme se z otevřených zdrojů v médiích dozvěděli, že zbraně si mladík pořítil zčásti na úvěr. Docela by mě zajímalo, kdo mu půjčil peníze, zda to byla fyzická osoba nebo dokonce peněžní ústav. Tato informace už se ovšem později neobjevuje. Ale je velmi závažná, tedy pokud je pravdivá.

V každém případě např. BIS, která sleduje údajně pečlivě agenty nejrůznějších států na našem území, jaksi nevěnuje pozornost tomu, když si někdo nakupuje celý zbraňový arzenál. Nemá zřejmě na to vůbec vybudovaný informační systém. Anebo ho má? To je téma pro někoho z investigativců, kdo se bude touto kauzou v příštích týdnech a měsících ještě zabývat, až se budou objevovat další nové informace. Lze počítat, že tyto informace budou také volně unikat z jednání parlamentní komise, která byla na konto hromadného vraždění na FF UK ustavena se zpožděním min. půl roku.

V každém případě se ukazuje, že policie mohla zvolit a použít některé nástroje, např. Agátu, tedy zařízení vhodné k lokalizaci a odposlouchávání mobilních telefonů, již v okamžiku, kdy získala informaci, že pravděpodobný vrah svého otce, Kozák, odjel do Prahy. V tu chvíli zřejmě nikdo nemohl počítat s tím, že Kozák připravuje hromadné vraždění. Ale jistě bylo v celospolečenském zájmu, aby se otcovrah dostal co nejrýchleji za katr.

Mlžení, které vedení policie k zakrývání neschopnosti některých policejních útvarů či řídicích složek zvolilo, je závažnou věcí. Musel o něm pochopitelně vědět i ministr vnitra Vít Rakušan. Ministři vnitra těžko někdo může vyčítat chyby některých policistů při zásahu na FF UK, ale může mu vyčítat mlžení a lhaní. Lhaní je něco, co politika diskvalifikuje, zejména pokud je při lži chycen doslova za ruku. Obávám se, že zjišťování o přehmatech policie při zásahu na FF UK a o lhaní ministra vnitra nebude jen tak konec. Budou se objevovat další a další policejní materiály a protokoly. Ty budou kompromitovat jak ministra vnitra, tak vládu jako celek. Už fakta, která zveřejnila MfD v úterý, stačí k tomu, aby se pod ministrem vnitra roztrásla židle.

Je jen zvláštní, že se do celé kauzy nepouštějí další »svobodomyšlná« mainstreamová média. Jediný, kdo měl zatím alespoň zčásti odvahu se věcí hlouběji zabývat, byla MfD.

lportal Jiří Paroubek, předseda ČSSD

Politika násilí: atentáty jsou bumerangem západního pěstování válek

Západní svět opět žije v éře atentátů. Po útoku na slovenského předsedu vlády Roberta Fica přišel pokus o atentát na bývalého amerického prezidenta a prezidentského kandidáta Donalda Trumpa. Tyto atentáty samozřejmě nejsou nahodilostí, nepadly z čistého nebe. Jsou produktem polarizace společnosti, vypjaté válečné atmosféry, jež legitimizuje násilí jako běžný prostředek politiky. Dějiny nás učí, že ekonomické krize a stagnace států se často řeší válkami. Destrukce a poté rekonstrukce. USA a jejich západní satelity ztratily své výsadní globální postavení v důsledku finanční a ekonomické krize 2008 a od té doby stále více upadají do politické krize. Válka s Ruskem na Ukrajině je jednou ze zoufalých snah zastavit tento pád.

Jaké jsou podobnosti mezi oběma pokusy o atentát? Je zřejmé, že oba napadení politici chtějí co nejdříve ukončit válku na Ukrajině mírovou cestou a omezit dodávky zbraní. To neodpovídá hlavnímu proudu současné americké a dnes už i evropské

politiky. Když už dostatečně nevydělává neoliberalní ekonomika a politika, přichází na řadu neokonzervativní válečná ekonomika a politika. Když už nelze obstát v globální ekonomické konkurenci s nezapadními soupeři (BRICS a další), přichází na řadu zadržování konkurentů sankcemi a válkami. Mnozí politici se dostali do zajetí západního vojenskoprůmyslového komplexu a jeho lobby. Neprosazují mír, ale válečný byznys. Krvavý zisk. Záměrně udržované konflikty na Ukrajině a v Pásmu Gazy přenášejí atmosféru války i do západních zemí. Západní vyzbrojování Ukrajiny a Izraele se vrací jako násilný bumerang do USA a do Evropské unie. Atmosféra války se samozřejmě nejvíce podepisuje v zemích, kde je násilí běžné. Velké množství zbraní, které drží občané v USA, vede k častým vraždám. Čím více lidí je ozbrojeno, tím víc narůstá riziko, že zbraň bude vlastnit někdo pomatený nebo politicky motivovaný. Ve spojení se současnou politikou nenávisti a násilí vzniká smrtící koktejl. Ten poté ústí v tragédie typu atentátů na čelné představitele států a vraždění nevinných lidí. Ostatně tuto skutečnost jsme mohli nedávno vidět také v našem prostředí v případě masové vraždy na Filozofické fakultě UK. Přestože ale existují spojitosti, jsou velké rozdíly mezi jednotlivými případy. Zatímco Donald Trump chce ukončit menší konflikt (válku na Ukrajině), aby se mohl zaměřit na konfrontaci se svým údajným hlavním rivalem (Čínou), Robert Fico je jeho opakem, který skutečně celkově usiluje o mír a také o sociální zabezpečení občanů.

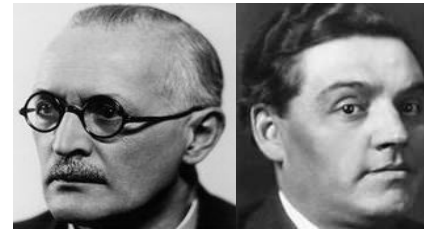
Čím více budou korporace, politici, média a občané podporovat politiku násilí, včetně nenávisti a válek, tím více bude pravděpodobně narůstat počet pokusů o atentáty a masové vraždy. Je proto nutné ze společnosti eliminovat politiku násilí a prosazovat mír. Ve válkách umírají hlavně nevinní lidé, zatímco váleční štváči vysedávají y sklenky a počítají zisky ze svých krvavých investic. Společnost se polarizuje a velice rychle může nastat rozpad společnosti. Známe to z minulosti. Výsledkem byly miliony mrtvých ... To, že Robert Fico přežil i závažné zranění způsobené atentátem, je jen náhoda. Stačilo málo a nemusel už být na světě. Ohrožen je dnes i každý občan. Dnešním imperativem by měl být mír.

Jan Klán

NÁRODNÍ DIVADLO 4

Pondělí, 28. října – v noci přišla telefonická zpráva – Vídeň kapitulovala. Noviny nestačily ještě vyjít, ale všichni už věděli – jsme svobodní. Václavské náměstí zpívalo „Kde domov můj“, pak se davy přesunuly právě k Národnímu divadlu. Protože to bylo od svého počátku symbolem vytožené národní samostatnosti. Co slavnostního v ten den uvést? Nestačilo se nic připravit, dávala se ohlášena Carmen. Orchester zahrál hymnu – zpívalo ji s hledištěm i jeviště. Mezi dějstvími byla čtena proklamace Národního výboru jako nové české vlády, místopředsedská lóže byla slavnostně předána Národnímu výboru, jmenovitě pánům dr. Frantovi a básníku Macharovi. Na nábreží koncertoval pro davy lidí pěvecký sbor Pražští učitelé, pronášeny slavnostní projevy. Druhý den divadlo oslavilo svobodu Prodanou nevěstou a básní Jana Nerudy, přednesenou paní Leopoldou Dostalovou : „Jen dál! Čas nový nové chce mít činy, den nový vzešel k nové práci nám. Jeť sláva otcův krásný šperk pro syny – však kdo chceš ctěn být, dobuď cti si sám“.

Ani zde nemohla mít euforie ze svobody dlouhého trvání. Už po dvou letech se divadlo ocitá v krizi. Karel Kovařovic zemřel, odešel i Kvapil. Do divadla přicházejí dvě osobnosti, které se zapsaly svým osobitým přístupem. Šéfem opery se stává *Otakar Ostrčil*, činohry pak *Hugo Hilar*. Jejich éra končí až smrtí obou v roce 1935. Chtěli svou práci dělat jinak než tradičně, což se staromilcům nelíbilo. Z dnešního hlediska je skoro neuvěřitelné, co se jim podařilo prosadit. Především ucelené cykly – v roce 1929 Dvořákův, 1931 Mozartův, 1933 jubilejní k padesátinám ND, 1934 Dvořákův i Smetanův cyklus. Oporami byli pěvci Emil Burian,

Vilém Zitek, Marta Krásová, Ota Horáková a další. Z činohry jmenujme alespoň Evu Vrchlickou, Zdenku Baldovou, Marii Podvalovou, Václava Vydru či Jiřího Steimara.

Ostrčil nebyl spokojen s úrovní baletu, podle jeho názoru spal na vavřínech a trval na překonaném pojetí. Vyhlásil proto konkurs pro dva uchazeče. Primabalerinu Nikolskou a Josefa (Joe) Jenčíka, který tvořil choreografii pro svůj soubor „girls“ v Osvobozeném divadle. Umělecky zvítězil Jenčík, ale politické vlivy rozhodly pro Nikolskou. Ostrčil se ho ovšem nechtěl vzdát. Když bylo v roce 1935 připravováno operní dílo Bohuslava Martinů Hra o Marii, bylo zřejmé, že klasické pojetí Nikolské by bylo nevhodné, prosadil, že byl přizván k přípravě choreografie Joe Jenčík. Inscenace byla přijata nadšeně. Konečně v roce 1937 se Jenčík stal druhým choreografem Národního divadla vedle Nikolské. To už byl šéfem opery *Václav Talich*. Jenčík sklízel pak velké úspěchy. Jenže na obzoru se vynořily mraky.

Nebezpečí nacizmu se stalo reálnou hrozbou. Bílá nemoc, Krakatit – hry z jeviště Národního varovaly marně. Přišel Mnichov a nakonec i ztráta svobody. Protektorát. Nacisté okmažitě zatýkali – především komunistické funkcionáře, politiky, intelektuály a novináře, kteří se na veřejnosti stavěli proti fašismu, Karel Čapek už ale zemřel spolu s republikou. Divadla zatím mohou pokračovat podle svých plánů, všechna jsou plná, lidé cítí potřebu být pospolu. Václav Talich dne 2. května 1938 dirigoval v Národním divadle Smetanovu *Mou vlast*. Po každém obraze se orchestr musel dluho děkovat. Po doznění Blaniku obecenstvo vstává, ozývají se výkřiky. Dirigent nejlépe vyjádřil vše, co lidé cítí. Dlouho v zamyšlení mlčel, pak pozvedl partituru a políbil ji. Tohle gesto bylo přivítáno jásotem, prošlo celou zemí. Talich také uskutečnil svou myšlenku. Spolu Českou filharmonií zorganizoval první Pražské hudební jaro. V Národním divadle proběhl cyklus devíti večerů. Rusalka, Má vlast, Prodaná nevěsta, Slovanské tance, Sukův večer byl zakončen pochodem V nový život. Mozartova Kouzelná flétna, Bethovenova Devátá symfonie. Na závěr samozřejmě Libuše. Před zahájením řekl novinářům: „Tento cyklus je pro mne čímsi víc než prostou hudební slavností, je kulturním soustředěním celého národa.“ Oslavy l.máje jsou zakázány, ale lidé přes zákazy a hrozby vykonají pouť na Říp. To se neobešlo bez následků. Hromadné zatýkání účastníků. To pocítila i divadla – od nynějška se hraje jen to, co povolí cenzori. Pohřeb Jana Opletala je další ukázkou odporu proti okupantům. Vysoké školy byly uzavřeny, vůdci studentů posláni do koncentračních táborů.

Začala druhá světová válka. Nacisté potřebovali v Protektorátě klid - aby dělníci pracovali a vyráběli, zemědělci produkovali potraviny. K tomu bylo třeba popřát i trochu té zábavy – divadla mohou hrát, točí a promítají se filmy. Samozřejmě jen to, co herenfolk povolil. Každý chybný krok mohl být tím posledním.

Pavel Hruban

Milady Horákové 497Kladno 2, tel.: 312 687 909, 725 646 013, 602 138 077 e.mail: ov.kladno@kscm.cz, WEB://<http://kladno.kscm.cz> MIČ 47 437

Nevyžádané příspěvky se nevracejí.